

MIJN VELE GEZICHTEN

Tess Sharpe

Mijn vele gezichten

Vertaald door Els van Son

moon
young adult

TRIGGER WARNING

In dit boek komen de volgende onderwerpen aan bod: emotionele mishandeling, seksuele mishandeling, fysieke mishandeling, seksueel misbruik bij kinderen, geweld en moord.

Oorspronkelijke titel *The Girls I've Been*

Oorspronkelijk uitgegeven door G. P. Putnam's Sons, an imprint of Penguin Random House, LLC, New York, 2021

© Tess Sharpe, 2021

© Vertaling uit het Engels door: Els van Son, 2021

© Nederlandse uitgave Moon, Amsterdam 2021

Omslagillustratie: Djohan Hanapi, Russell Ong, en Kult Studio and Gallery

Omslagontwerp: Kelley Brady

Omslagontwerp Nederlandse uitgave: Marieke Oele

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 6058 6

ISBN 978 90 488 6059 3 (e-book)

NUR 285

www.uitgeverijmoon.nl

www.overamstel.com

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

OVERAMSTEL

uitgevers

Moon is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Voor de meisjes die me hebben gered:
Elizabeth May, Franny Gaede en Mercedes Marks.

Veel liefs,

—T/N

DEEL ÉÉN

De waarheid is een wapen

(De eerste 87 minuten)

8 augustus, 9:09 uur

Het zou twintig minuten duren.

Dat hield ik mezelf voor toen ik 's ochtends wakker werd. Het duurt hoogstens twintig minuten. We hadden afgesproken op de parkeerplaats van de bank en hoefden alleen even naar binnen om het geld te storten. Dat zou natuurlijk ongemakkelijk zijn, heel ongemakkelijk, maar zou slechts een minuut of twintig duren. Maximaal.

Ik kon twintig minuten met mijn ex-vriendje en mijn nieuwe vriendin wel overleven. Ik kon de ongemakkelijkheid aan. Ik was verdomme een topper!

Ik had zelfs donuts meegenomen, in de veronderstelling dat die zouden helpen de boel glad te strijken na de verstoorde vrijscène van gisteravond, wat – ik weet het – nogal optimistisch is. Ik snap heus wel dat gefrituurd deeg niet alles goed kan maken, maar toch. Iedereen houdt van donuts. En al helemaal als er hagelslag op zit... of bacon. Of allebei. Dus haal ik donuts – en koffie, want Iris is een zombie als ze 's ochtends geen cafeïne heeft gehad – en daardoor ben ik natuurlijk een beetje laat. Als ik de parkeerplaats op rijd, zijn ze er allebei al.

Wes is al uitgestapt en leunt, lang en blond, tegen de afbladderende achterklep van zijn truck, de bankenvelop met al het geld van gisteravond naast zich. Iris hangt lui op de motorkap van

haar Volvo, in haar pastelkleurige jurk, haar krullen dansen terwijl ze met de aansteker speelt die ze op het spoor heeft gevonden. Binnenkort zet ze haar haren nog eens in de fik, ik zweer het.

‘Je bent laat,’ is het eerste wat Wes zegt als ik uit mijn auto stap.

‘Ik heb donuts bij me.’ Ik geef Iris haar koffie aan en ze springt van de motorkap.

‘Bedankt.’

‘Kunnen we dit gewoon snel afhandelen?’ vraagt Wes. Hij kijkt niet eens naar de donuts. Mijn maag krimpt ineen. Zijn we echt weer terug op dit punt? Hoe kan dat nou, na álles?

Ik klem mijn lippen op elkaar en probeer er niet geïrriteerd uit te zien. ‘Goed.’ Ik zet de donutdoos terug in mijn auto. ‘Kom mee.’ Ik gris de envelop van zijn achterklep.

De bank is net open, er zijn maar twee mensen voor ons. Iris vult het stortingsformulier in en ik sta in de rij. Wes staat vlak achter me.

De rij komt in beweging als Iris naar me toe komt met het formulier, de envelop van me overneemt en die in haar tasje stopt. Ze werpt een behoedzame blik op Wes, en dan op mij.

Ik bijt op mijn lip. Nog maar een paar minuten.

Iris slaakt een zucht. ‘Luister,’ zegt ze tegen Wes, terwijl ze haar handen op haar heupen zet. ‘Ik snap dat de manier waarop je erachter bent gekomen niet geweldig is. Maarre—’

Dat is wanneer Iris wordt onderbroken.

Maar niet door Wes.

Nee, ze wordt onderbroken door de gast vóór ons. Omdat de gast vóór ons... dat moment uitkiest om een pistool tevoorschijn te trekken en de bank verdomme te beroven!

Het eerste wat ik denk is: *Shit!* Het tweede is: *Liggen!* En het derde is: *We gaan verdomme allemaal dood omdat ik op die bacon-donuts moest wachten.*

09:12 uur (15 seconden gegijzeld)

De bankovervaller – blank, ongeveer één meter tachtig, bruin jack, zwart t-shirt, rood petje, lichte ogen en wenkbrauwen – schreeuwt: ‘Liggen!’, je weet wel, zoals bankovervallers dat nou eenmaal doen. We zakken op de vloer. Alsof iedereen in de bank een marionet is en hij alle touwtjes heeft doorgeknipt.

Ik kan even niet ademen, er zit een enorm brok angst in mijn maag en mijn borstkas en mijn keel. Een brok dat brandt en in het zachte weefsel van mijn binnenste blijft hangen, en ik wil hoesten, maar ik ben bang dat ik dan zijn aandacht op me vestig.

Dat wil je natuurlijk niet, de aandacht trekken. Dat weet ik omdat het niet de eerste keer is dat ik me in een benarde situatie bevind. Niet dat ik eerder een bankoverval heb meegemaakt, maar af en toe heb ik het gevoel dat ik in de vuurlinie ben geboren.

Als iemand een pistool op je richt, is het niet zoals in de film. In die eerste seconden zijn er echt geen moedige momenten. Het is gewoon afschuwelijk, om-van-in-je-broek-te-pissen eng. Iris’ arm ligt tegen de mijne en ik voel dat ze beeft. Ik wil mijn hand uitsteken en de hare pakken, maar houd me in. Stel dat hij denkt dat ik een wapen pak? In Clear Creek heeft iederéén, echt iedereen, een wapen. Ik kan het risico niet nemen.

Wes ligt aan mijn andere kant. Ik voel dat zijn lijf gespannen is en het duurt even voor ik beseft waarom. Hij bereidt zich voor

om op die gast af te springen – inderdaad typisch mijn ex. Wes is impulsief en heldhaftig en heeft totaal geen talent voor het beoordelen van een lastige situatie.

Dus nu beweeg ik wel. Ik moet wel, anders wordt Wes zo neergeschoten. Ik leg mijn hand op zijn bovenbeen en zet mijn nagels in zijn vlees, vlak onder de zoom van zijn korte broek. Hij draait zijn hoofd met een ruk naar me toe en ik kijk hem boos aan met een je-waagt-het-niet-blik. Ik schud mijn hoofd en blijf hem strak aanstaren. Ik kan zijn protest – ‘Maar Nora...’ – bijna zien in zijn opgetrokken wenkbrauwen, tot hij uiteindelijk opgeeft, verslagen.

Oké, oké. Diep ademhalen. Focus.

De overvaller. Hij schreeuwt tegen de kassière. De kassière – Is er hier maar één? Waarom is er maar één? – is een blonde vrouw van middelbare leeftijd met een bril aan een turquoise kettinkje. Mijn hersens werken in overdrive, ze registreren allerlei details alsof ik die later nog nodig zal hebben.

De overvaller schreeuwt om de bankmanager. Maar hij is moeilijk te verstaan omdat de kassière keihard staat te huilen. Haar handen trillen en haar wangen zijn rood – ik wed dat ze de knop voor het stille alarm niet heeft ingedrukt, of het moet per ongeluk zijn geweest. Ze is totaal in paniek door het pistool voor haar neus.

Ik kan het haar niet kwalijk nemen. Je weet nooit hoe je zult reageren, tot er echt een pistool op je wordt gericht.

Niemand van ons drieën is nog flauwgevallen, wat me een goed teken lijkt. Voorlopig. Het is in elk geval iets.

Maar het is duidelijk dat we niets aan de kassière hebben wat betreft een redding. En de politie komt pas als er iemand het alarm indrukt. Mijn ogen glijden naar links, zo ver ik kan kijken zonder mijn hoofd te veel te bewegen. Zit er ergens een andere kassière die zich verborgen houdt? En waar is de beveiliging? Is er überhaupt wel een beveiliging in dit filiaal?

Voetstappen achter me. Ik verstijf en hoor Iris verschrikt inademen. Ik druk mijn arm steviger tegen de hare. Kon ik op die

manier maar geruststelling aan haar geven, letterlijk, het gewoon door haar huid in haar laten stromen. Maar met een pistool in de buurt, valt er weinig gerust te stellen.

Wacht. Voetstappen. Haastige. Als ze langs me komen kan ik net ver genoeg omhoogkijken om de afgezaagde loop van het geweer in de hand van de man te zien, terwijl hij in een boog om ons heen naar voren loopt. Er gaat een trage schok door mijn borstkas, pure angst, en mijn maag krimpt samen. Het is er niet één. Het zijn er twee.

Twee overvallers. Allebei wit. Schone spijkerbroeken, zwarte laarzen. Zwarte t-shirts zonder logo's.

Ik slik met moeite, mijn mond is kurkdroog en mijn hart doet een tapdans op het ritme van 'We-gaan-dood! Holy-shit-we-gaan-dood!'

Mijn handen zweten. Ik bal ze tot vuisten – god, hoelang duurt dit al? Twee minuten? Vijf? Tijd voelt vreemd als je plat op de vloer ligt met voor je gezicht een bungelend geweer – en voor het eerst denk ik aan Lee.

O nee. *Lee!*

Ik kan niet doodgeschoten worden. Mijn zus vermoordt me. Maar eerst maakt ze het tot haar levensmissie om degene die mij heeft gedood te pakken te krijgen. En als Lee een missie heeft, is ze onhoudbaar. Angstaanjagend. Ik spreek uit ervaring, want op mijn twaalfde heeft Lee me weggehaald bij onze moeder. Daarvoor is Lee jarenlang bezig geweest met de voorbereidingen en mijn moeder, de meesteroplichter, had niets in de gaten. Ze zit nu in de gevangenis. Mama, niet Lee.

En ik heb geholpen haar daar te krijgen.

Ik mag de angst niet de overhand laten nemen. Ik moet kalm blijven en een uitweg vinden. We hebben een probleem en de eerste stap naar de oplossing is met het probleem aan de slag gaan, heb ik geleerd.

Wie waren er nog meer in de bank toen we binnenkwamen,

behalve de kassière? Ik ga het na in mijn hoofd. Vooraan in de rij stond een vrouw. Rode Pet duwde haar opzij toen hij begon te schreeuwen. Nu ligt ze links voor me op de vloer, haar tas ligt ongeveer een meter verder. Grijs Pet kwam van achter ons vandaan. Hij moet in de wachtruimte hebben gezeten.

Mijn maag draait om als ik me herinner dat daar nóg iemand zat – een kind. Ik kan mijn hoofd niet genoeg draaien om te zien waar ze is gebleven, maar toen ik binnenkwam heb ik een blik op haar geworpen.

Een meisje van een jaar of tien, elf. Hoort ze bij de vrouw die vooraan stond? Waarschijnlijk.

Maar de vrouw kan ik wel heel goed zien, en ze heeft niet één blik geworpen op de wachtruimte waar het kind zat.

Oké. Vijf volwassenen of bijna-volwassenen. Eén kind. Twee bankovervallers. Op z'n minst twee wapens, misschien meer.

Geen goede getallen.

'De kelder. We moeten naar de kelder.' Rode Pet blijft steeds zijn pistool in het gezicht van de kassière duwen en dat helpt niet. Ze wordt er nog banger van en als hij hiermee doorgaat...

'Hou op met dat geschreeuw.'

Het is de eerste keer dat Grijs Pet iets zegt. Zijn stem klinkt schor, niet omdat hij hem probeert te verdraaien of zo, hij klinkt gewoon zo. Alsof zijn stem door de jaren heen is verwoest en het geluid dat hij nu nog kan maken er een zwak aftreksel van is.

Rode Pet doet onmiddellijk een stap naar achteren.

'De camera's,' beveelt Grijs Pet. En Rode Pet haast zich door de lobby en verdwijnt achter de balie, waar hij de kabel van de beveiligingscamera's losrukt. Dan komt hij terug en gaat naast Grijs Pet staan.

Iris stoot me zachtjes aan. Ze houdt die twee gasten net zo aandachtig in de gaten als ik. Ik stoot terug om haar duidelijk te maken dat ik het ook zie.

Rode Pet is misschien begonnen, maar Grijs Pet is de baas.

‘Waar is Frayn?’ vraagt Grijs Pet.

‘Die is er nog niet,’ zegt de kassière.

‘Ze liegt,’ zegt Rode Pet. Maar hij likt zijn lippen. Hij is bang dat het misschien waar is wat ze zegt.

Wie is Frayn?

‘Ga kijken,’ commandeert Grijs Pet.

Rode Pets schoenen lopen langs ons, en hij gaat de lobby uit.

Ik maak gebruik van het moment: als ik zeker ben dat hij weg is en Grijs Pet afgeleid wordt door de kassière, draai ik mijn hoofd naar rechts. Het kind zit onder het lage tafeltje in de wachtruimte en zelfs van deze afstand kan ik zien dat ze beeft van angst.

‘Het kind,’ fluistert Wes tegen me. Zijn ogen zijn ook op haar gericht.

Ik weet het, mime ik terug.

Ik hoop dat ze me aan zal kijken, zodat ik haar op z’n minst een soort geruststellende blik kan toewerpen, maar ze drukt haar gezicht tegen de afgrijselijke bruine vloerbedekking.

Voetstappen. Er gaat een angstscheut door me heen. Rode Pet is terug. ‘Zijn kantoor zit op slot.’ Zijn stem slaat over van de paniek.

‘Waar is Frayn?’ vraagt Grijs Pet nogmaals op eisende toon.

‘Hij is laat!’ piept de kassière. ‘Hij moest Judy ophalen, de andere kassière. Haar auto startte niet. Hij is laat.’

Er is iets fout gelopen. Wat ze ook gepland hadden, de eerste stap is mislukt. En wanneer er iets verkeerd gaat – weet ik uit ervaring – kunnen mensen twee dingen doen: op de vlucht slaan of dubbel zo fanatiek worden.

Heel even denk ik dat ze voor het eerste kiezen. Dat we hieruit komen met alleen nachtmerries en een verhaal dat we ons hele verdere leven op feestjes zullen vertellen. Maar dan wordt alle hoop daarop de bodem in geslagen.

Het lijkt alsof het zich in slow motion afspeelt: de deur van de bank gaat langzaam open en die beveiliging van wie ik me afvroeg of die er wel wás, komt binnen, zijn handen vol koffiebekers.

Hij heeft geen schijn van kans. Rode Pet – impulsief, angstig en veel te opgefokt – schiet voordat de man de koffie kan laten vallen en zijn stroomstootwapen kan pakken.

De bekers vallen op de grond. En vervolgens de beveiliging. Er groeit een bloedvlek op zijn schouder, een klein vlekje dat met de tweede groter wordt.

Dan gebeurt alles heel snel, opeens lijkt het of we op fast forward staan. Want nu is het menens. Voordat de trekker wordt overgehaald, kun je je nog vasthouden aan die kleine kans dat er niks zal gebeuren.

Maar daarna? Echt niet.

Terwijl de beveiliging voorovervalt, begint er iemand – de kassière – te gillen. Wes gooit zich naar Iris en mij toe om ons te beschermen en we kruipen alle drie tegen elkaar aan en maken ons zo klein mogelijk tot we een wirwar van armen en benen en angst en gekwetste gevoelens zijn die we echt opzij moeten zetten in deze situatie... En ik?

Ik gris mijn telefoon uit mijn zak. Ik weet niet of ik daar nog een keer de kans voor krijg. Grijs Pet stapt langs onze wirwar heen om de beveiliging te ontwapenen en schreeuwt bevelen naar Rode Pet. Wes ligt op mijn arm dus kan ik die nauwelijks bewegen, maar het lukt me toch om een bericht naar Lee te tikken.

OLIJF. Vijf letters. Zeker niet mijn favoriete hapje. Technisch gezien is het fruit, net als tomaten.

En misschien de weg naar de vrijheid. Dit is al zolang ik mijn zus ken, ons noodsignaal. Wij zijn meiden die ons voorbereiden op rampen.

Lee komt. Mijn zus komt altijd.

En ze zal de gevechtstroepen meebrengen.

3

Verslag telefoongesprek: Lee Ann O'Malley belt agent Jessica Reynolds

8 augustus, 09:18 uur

Agent Reynolds: Met Reynolds.

O'Malley: Jess, met Lee. Kun jij checken of er een stil alarm is van de bank? Die op Miller Street, naast die donutwinkel die vorig jaar is verhuisd?

Agent Reynolds: Ben je bezig met een zaak? Wat is er?

O'Malley: Nee, geen zaak. Nora heeft me een alarmcode gestuurd.

Agent Reynolds: Jullie twee hebben een alarmcode?

O'Malley: Ze is een tiener. Natuurlijk hebben we een alarmcode. Ze zei dat ze het geld gingen storten dat ze gisteren hebben opgehaald.

Agent Reynolds: Die bank is even geleden wel op de scanner genoemd, maar er is geen alarm ingedrukt. Wacht even... Hier heb ik het. De manager van de bank heeft een auto-ongeluk gehad op weg naar zijn werk. Hij is naar het ziekenhuis gebracht. Het kan geen grap zijn van Nora?

O'Malley: Dat zou ze nooit doen. Ik ga erheen.

Agent Reynolds: Dan kom ik ook. Niet naar binnen gaan tot ik er ben, oké?

(Stilte)

Agent Reynolds: Oké?

(Einde gesprek)

09:19 uur (7 minuten gegijzeld)

Ze maken ruzie. Rode en Grijs Pet. Rode Pet gaat helemaal uit zijn dak, terwijl de beveiliging ligt te bloeden op de vloerbedekking. Godzijdank is hij alleen in zijn arm geraakt. Het is waarschijnlijk niet heel ernstig. Voorlopig. Maar iemand moet de wond wel dichtdrukken. En ze besteden op dit moment geen aandacht aan hem.

‘Ik zei toch dat het een klote-idee was! Jij zei dat niemand gewond zou raken en dat we Frayn gewoon zouden dwingen om in de kelder de-’

‘Stil,’ gromt Grijs Pet, met een korte blik op ons.

Ik laat niks merken, maar ik luister naar elk woord.

Ze moeten het over de privékluisjes hebben. Die zijn in de kelder. Het zijn schatkisten vol geheimen. Mensen bergen er allerlei dingen in op waarvan ze niet willen dat anderen die zien. Maar als de filiaalhouder de enige is die toegang heeft tot de kelder waar die kluisjes zijn...

Daarom hebben ze hem nodig. En als hij er niet is?

Dan valt hun plan in duigen.

Geen wonder dat ze zo in paniek zijn geraakt dat ze hebben geschoten. Misschien heeft iemand het schot gehoord, maar de bank is het enige wat er nog over is in deze ooit drukke winkelstraat. Maar ook al heeft niemand het gehoord... Mijn bericht naar Lee is

verzonden. Ze kan nu elke minuut de wraak van 'O'Malley Privé-detective' over deze gasten komen uitstorten. Ze zal waarschijnlijk de politie erbij betrekken. Die is hier dan misschien niet geweldig, maar ze hebben wel wapens.

Meer wapens is lang niet altijd goed natuurlijk. Meestal verergert dat de boel juist. En de politie erbij halen maakt alles altijd erger. Maar het is een risico dat ik moest nemen om Lee te kunnen waarschuwen dat er iets mis is.

'Doe de deur op slot en hou de parkeerplaats in de gaten,' commandeert Grijsz Pet.

Rode Pet gehoorzaamt haastig, alsof hij blij is dat hij iets mag doen.

Hij is de zwakke schakel hier. Het doelwit, als ik er een nodig heb. Mijn gedachten keilen als gladde stenen over stilstaand water in een poging een plan te bedenken.

'Jij daar!' blaft Grijsz Pet. Wes verstijft. Zijn borstkas ligt zowat tegen mijn gezicht en ik voel zijn spieren spannen; Grijsz Pet heeft het blijkbaar tegen hém. 'Jij bent sterk. Haal hem weg bij die ramen.'

Wes kijkt me even aan, slechts een fractie van een seconde, en zijn gezicht drukt uit dat ik me geen zorgen hoef te maken.

Wat natuurlijk juist het tegenovergestelde effect heeft – wat is hij van plan? Hij kan maar beter doen wat die gast hem opdraagt.

Grijsz Pets wapen en aandacht volgen Wes als hij naar de beveiliging loopt. Ik krijg er kippenvel van. Mijn hand verstrakt in die van Iris en ze geeft er een geruststellend kneepje in – maar dat helpt niet.

Wes bukt, hij aarzelt, terwijl hij probeert te bedenken hoe hij de beveiliging het beste kan verplaatsen zonder hem te veel pijn te doen. Hij trekt hem in één beweging overeind zodat hij rechtop zit. Wes is groot en sterk en soms is dat een voordeel, maar hier, op dit moment, maakt hem dat tot de grootste bedreiging voor

de overvallers en ik bijt op mijn onderlip als hij zich omdraait en Grijze Pet aankijkt.

‘Waar wil je hem hebben?’

‘Daar.’ De man gebaart met zijn geweer naar het zitje in de wachtruimte waar het kind zich nog steeds onder het tafeltje verschuilt.

Mijn adem stokt in mijn keel als Wes aarzelt. Het geweer in Grijze Pets hand zwaait zo snel naar hem terug, dat ik Iris verschrikt naar adem hoor happen.

‘Ben ik niet duidelijk?’ blaft Grijze Pet.

En daar is het dan: woede in zijn stem. Ik heb erop gewacht, gespannen, ik wist dat dit zou komen. Balancerend op de richel tot ik het hoorde.

Een woedende man met een geweer; dat is echt een slechte combinatie. Dat heb ik al vroeg geleerd.

‘Sorry, man, dit gaat pijn doen.’ Wes tilt de beveiliging op, zijn gezicht vertrekt als er een kreet van pijn en angst uit de mond van de man ontsnapt. Wes doet alles zo voorzichtig mogelijk – ik zie dat hij heel erg zijn best doet – maar de arm van de man bloedt heviger als hij hem even later in de wachtruimte op de grond legt, weg van de ramen.

Grijze Pet pakt een van de metalen hulzen waarin advertentie-borden staan – deze advertentie gaat over hypotheek – rukt het karton eruit en steekt de buis door de handvaten van de voordeur, zodat het moeilijker is om te vluchten of binnen te komen.

Dit wordt met de minuut erger. We hebben maar een klein politiebureau hier in Clear Creek; het dorp is te klein en het ligt midden op het platteland. Eén politiechef en zes agenten, van wie er ook nog twee parttime werken. Het arrestatieteam moet van ver komen – god, ik weet niet eens waarvandaan, Sacramento misschien? Honderden kilometers door de bergen hiervandaan.

‘Allemaal naar de wachtruimte!’ beveelt Grijze Pet. We gehoorzamen. De oudere dame en de kassière ook, haar gezicht is nog

steeds nat van de tranen. Iris trekt haar vest uit en drukt het tegen de schouder van de gewonde beveiligder. Dan lijkt de kassière wakker te worden. Ze schudt beverig haar hoofd en neemt het van haar over.

‘Het komt goed, Hank,’ zegt ze tegen de beveiligder. Zijn mond vertrekt van pijn terwijl zij probeert het bloeden te stelpen.

‘Gaat het?’ vraag ik aan het kind. Haar ogen zijn groot en staan glazig. Ze knikt haastig.

‘Het komt wel goed,’ zegt Wes tegen haar.

‘Stil jullie! Ik wil jullie telefoons, tassen, sleutels en portemonnees. Alles op één hoop, op het tafeltje!’ Grijze Pet wijst met zijn wapen.

Ik leg mijn telefoon en mijn portemonnee erop en Wes doet hetzelfde.

Iris zet haar rieten mandje er nauwkeurig naast, de rode bakelieten kersen aan het handvat bungelen even heen en weer. Als ze gaat zitten werpt ze een korte blik naar mij, er glanst iets in haar ogen, en met een schokje besef ik wat ze niet op tafel heeft gelegd: haar zilveren aansteker. Ik heb gezien dat ze die op de parkeerplaats in haar zak stak. En die zit daar nog steeds, weggestopt tussen de plooiën van haar vintagejurk. De rok is wijd met Iris’ op een na grootste petticoat eronder en zit zo ingenieus in elkaar dat de zak onzichtbaar wegvalt in de zijnaad.

‘Zulke kleren maken ze tegenwoordig niet meer, Nora.’ Dat zei ze de eerste keer dat we elkaar ontmoetten, toen ze een pirouette maakte in de rode rok met gouden cirkels die ze toen aan had. De rok wervelde om haar heen, magisch, als een oplaaierende vlam die voorafgaat aan een enorme brand; mijn adem stokte even omdat ik zó graag wilde dat we in de toekomst bevriend zouden worden.

Net zoals nu. Iris is mijn nu en mijn toekomst, met ons enige wapen verstopt tussen de vele lagen katoen en tule. Ze heeft al een plannetje en dat is het vleugje hoop dat ik nodig had.

Ik knik nauwelijks merkbaar dat ik het begrijp.

Een van haar mondhoeken gaat heel even omhoog en het kuiltje in haar wang komt een seconde tevoorschijn.

Troef #1: aansteker

5

De Iris van alles

Toen ik Iris Moulton ontmoette, viel ik niet als een blok voor haar.

Nee, ik viel óver haar, alsof ze een blok wás.

Het was vorig jaar, in een weekend, toen ik een paar dossiers naar Lee bracht en niet goed uitkeek waar ik liep. En toen ging ik plotseling plat op m'n bek en fladderden de papieren om me heen, gestruikeld over de benen van een meisje – sproeterig, bruin haar, gekleed alsof ze zo uit een Hitchcock-film was gestapt.

Het was als een superromantische ontmoetingsscène uit een film – behalve dan dat het, als je een meisje bent dat op meisjes valt, ietsjes ingewikkelder is – stel dat zij niet op meisjes valt?

Ik dacht dat we vriendinnen zouden worden. En dat waren we ook, in het begin. En ik hield mezelf voor dat dat alles was wat we kónden zijn. Na alles met Wes... Ik hield mezelf voor dat er echt niets meer kon zijn. Niet tot ik had bedacht hoe ik het goed moest uitleggen, zodat niet weer alles kapot zou gaan, zoals met Wes. En dat leek gewoon onmogelijk, dus liet ik het maar zo, en stelde ik me in op een celibatair, triest leven waarin ik mijn ware aard verborgen hield.

Maar ik had buiten Iris gerekend. Iris, met haar wijde jarenvijftigjurken en haar rieten tasje in de vorm van een kikker en haar obsessie met vuur die eng zou zijn als je niet wist dat ze brandrechercheur wil worden.

Het duurde maanden. Ze voerde een heel subtiele romantische veroveringstactiek uit die ik totaal niet in de gaten had, tot ik op een dag, voor ik doorhad wat er aan de hand was, met haar op date was. Het was helemaal de Mr Darcy/Elizabeth Bennet 'voordat-ik-iets-in-de-gaten-had-zat-ik-er-middenin'-situatie, waarin ik Darcy was en zij Elizabeth. Niet dat ik wil zeggen dat ik net zo ernstig en snobistisch ben als Darcy, maar blijkbaar wel zo onnozel op sommige gebieden. We waren al halverwege het entje toen het tot me doordrong dat het misschien een date was – deels omdat ik tegen mezelf bleef zeggen dat het geen date kón zijn.

En daar was ik nog steeds niet zeker van toen ze op weg naar huis opeens stilstond – midden op een zebrapad in een verlaten straat – en zich naar me toe draaide. Haar hand gleed om mijn middel en haar heup streek langs de mijne alsof het zo hoorde – en zo voelde het ook, in elke porie van mijn lichaam. Het laatste wat ik zag voordat onze lippen elkaar ontmoetten, was het voetgangerslicht in haar ogen dat op groen sprong en ze kustte me alsof ik doornen had, zo voorzichtig, alsof ze me al helemaal begreep en ik het waard was.

Het was 'sprankelend'. Ik wist niet eens dat je je sprankelend kon voelen. Ik dacht dat sprankelend alleen met glitters en pailletten en diamanten te maken had, maar toen kustte Iris Moulton me en bleek het anders te zijn, en sprankelden er overal vonkjes die mijn duisternis verlichtten.

Ik viel niet als een blok voor Iris.

Ik viel alsof ik een ster was en zij het einde van de wereld. Een frontale botsing tussen twee mensen, die daarna nooit meer hetzelfde zouden zijn.

De wereld kantelde en we konden alleen nog samen verder.

6

09:24 uur (12 minuten gegijzeld)

1 aansteker, geen plan

‘Wat is dit?’

Grijze Pet haalt de bankenvelop uit Iris’ tasje. Hij ritst hem open, bekijkt de dikke stapel biljetten en dan gaan zijn ogen naar haar.

‘Geld dat we hebben ingezameld voor de dierenopvang,’ zeg ik snel. Zijn aandacht vliegt van haar naar mij en de opluchting bonkt in mijn binnenste – als de deurklopper van een bij, die Lee op onze voordeur heeft geschroefd. ‘We hebben een geldinzamelingsactie gehouden. Maar neem maar. Er zit bijna drieduizend dollar in.’

Hij lacht en het is een geluid dat ik ken, net zoals zijn geweer iets is wat ik ken. Een lachje doorspekt van wreedheid en minachting. Bedoeld om om me heen te kronkelen en me nog kleiner te laten voelen dan het geweer al doet.

Maar ik ben voorbij mijn angst nu. De angst is niet weg, maar is nergens goed voor. Ik kan alleen dingen gebruiken die wel ergens goed voor zijn op dit moment.

‘Goh, het grote geld! En dat geven jullie zomaar weg?’

Hoe meer hij zegt, hoe meer ik leer. Dus moet ik hem aan de praat houden. ‘Dat is alles wat we hebben.’

Hij gooit de geopende envelop op tafel en het geld valt eruit, als een waaier op de gladgepolijste tafel. ‘Ik hoef het niet.’

Dan pakt hij het tafeltje aan één kant vast en sleept het – met al onze telefoons – van ons vandaan.

Wat wil hij? Dat is de vraag, toch? Mijn moeder zei altijd: ‘Geef iemand wat hij wil en hij eet uit je hand.’ Dat geldt dubbel of misschien wel driedubbel voor bankovervallers wiens plan misloopt.

Ze willen de bankmanager. Die kunnen ze niet krijgen. Dus dat betekent dat ze willen wat de bankmanager hun zou hebben gegeven.

Toegang tot de privékluisjes.

Hoe kan ik dat aan hen geven? En is dat nodig? Of moeten ze alleen denken dat ik hun dat kan geven?

Er zoekt een plan in mijn hoofd, als een insect om een lamp, maar ik weet nog niet precies hoe alle stukjes in elkaar passen. Ik heb meer nodig. Meer informatie. Meer aanwijzingen. Meer tijd om de dynamiek tussen die twee te doorgronden.

Maar die tijd krijg ik niet. Rode Pet, bij de deur, slaakt een verraste, ongeruste kreet.

‘Er komt iemand aan,’ roept hij vanuit zijn uitkijkpost. ‘Vrouw.’ Grijze Pets aandacht schiet van ons naar de deur.

Het voelt alsof we alle zeven als één geheel verstijven als er aan de deur wordt gerammeld en de doodse stilte in de bank wordt verscheurd. Het geluid kaatst tegen de wanden en houdt dan op. Er verstrijken een paar kwellende seconden.

‘Ze gaat terug naar haar auto.’

‘Zorg dat ze je niet ziet,’ snauwt Grijze Pet.

We houden allemaal onze adem in en als we op het punt staan die uit te blazen...

Het klinkt vanaf de parkeerplaats en is heel duidelijk te horen: haar stem, versterkt door een megafoon, dreunt door de muren heen.

‘Ik heb het tegen degene met het geweer daarbinnen in de bank. Mijn naam is Lee. Over een paar seconden begint de telefoon bij jullie te rinkelen. Dat ben ik die belt. Neem op, dan kunnen we

een oplossing bedenken voor het probleem waar je in zit. Niet opnemen? Het is een keuze die je kunt maken. Maar ik geloof niet dat je dat moet willen.'

Zodra ze stopt met praten, begin ik af te tellen.

Tien. Negen. Acht.

Rode Pet schuifelt weg van de deur en gluurt in plaats daarvan door het raam.

Zeven. Zes. Vijf.

Grijze Pet loopt in een boog om ons heen – de gewonde beveiligers, de doodsbanne kassière, de oudere dame, de drie tieners die pissig op elkaar zijn en het kind.

Vier. Drie. Twee.

Zijn geweer gaat omhoog. Zijn mond gaat open. Woede komt eraan. Van het gevaarlijke soort.

Een.

De telefoon achter het hokje van de kassière begint te rinkelen.

Actie!

De zus in kwestie

Ik moet hier het een en ander uitleggen over mijn zus. Want ja, ze is het type vrouw dat een megafoon bij zich heeft. Ook een geweer met beanbags in plaats van gewone kogels, plus een vuist die voelt als ijzer, ook al zijn we gewoon aan het sparren.

Lee is bijna twintig jaar ouder dan ik, dus was ze al vertrokken voordat ik werd geboren, ze had mama een paar jaar daarvoor geloosd. We zijn geen volle zussen maar zijn met elkaar verbonden door dezelfde verknipte oplichtersgenen.

Als kind heeft ze mama een tijdje meegemaakt toen ze nog geen oplichter was. Lee's vader was een doodgewone, fatsoenlijke man, maar hij overleed. En dat is hoe mama in de bedriegerij terecht kwam: om de levensstandaard te kunnen behouden die ze gewend was.

Het stortte allemaal vrij snel in elkaar. En toen ze vielen, vielen ze van grote hoogte en dus was de klap enorm. En toen ze overeind kwamen, wat mama dééd om overeind te komen... Tja, Lee praat niet over die periode. In elk geval niet als ze nuchter is.

Ik vraag me af of ze denkt dat ik haar zal veroordelen. Ik zou niet goed weten waarom. Ze weet wat ik heb moeten doen om te overleven.

We zijn allebei beschadigd en opgegroeid tot vrouwen met scheuren die grof zijn dicht geplamuurd, terwijl het eigenlijk glad zou moeten zijn.

Ik, ik ben geboren in de bedriegerij. Ik ben ter wereld gekomen met een leugen op mijn lippen en het talent om te lachen, te betoveren, net zoals mijn moeder. ‘Charme’ noemen mensen het. Bruikbaar, vind ik het. Om in iemands hart te kunnen kijken en meteen te veranderen in de persoon die de ander wil dat je bent. Dat is geen gave, geen vloek. Het is gewoon een instrument.

Ik heb nooit een tijd gekend dat mama niet bezig was iemand te bewerken. Nooit een tijd waarin er een vader was die van me hield, zelfs niet éven. En ik heb nooit een leven geleid zonder leugens.

Ik herinner me de eerste dag met Lee nog goed. Ik was zes en ze was... sterk. De manier waarop ze bewoog, waarop ze zich kleepte, de blik die ze mama toewierp toen die redenen verzong waarom ik niet naar school ging...

Ik had nooit iemand meegemaakt die mama de mond kon snoeren. Mama was juist degene die anderen beheerste zodat ze deden wat zij wilde.

Lee hoefde niet te beheksen. Lee commandeerde.

Ik had me nog nooit onmiddellijk zo verbonden gevoeld met iemand. Niet dat ik van haar hield. Daar was ik al te achterdochtig voor geworden. Maar ik herkende iets in haar, iets wat ik wilde zijn maar toen nog niet kon benoemen: vrij.

Die dag wist ik niet dat ze wegging met een missie. Het idee dat ik opgroeide onder mama's hoede knaagde aan haar. En Lee is het type dat terug knaagt. Het zou zes jaar duren voordat haar plan werd uitgevoerd. Maar als Lee een missie heeft, is ze angstaanjagend vastberaden. En mij wegstrijken bij mama was haar missie.

En nu? Nu is het haar missie mij uit die bank weg te krijgen. Maar ik ben geen twaalf meer en zij is deze keer niet alleen.

Ze heeft mij.

09:28 uur (16 minuten gegijzeld)

1 aansteker, geen plan

Grijze Pets geweer blijft onbeweeglijk, maar zijn ogen niet. Die schieten heen en weer, van ons zeven naar de rinkelende telefoon en dan naar Rode Pets positie bij de deur. Hij weet niet op wie hij zijn woede moet richten.

Ik zie het moment waarop hij dat beslist. Hij zoomt in op de kassière links van ons, zijn geweer zwaait die kant op en hij richt het op haar. ‘Heb je het alarm ingedrukt?’

Ik zit tussen Iris en Wes ingeklemd als Nora-vlees op een broodje, dus als Wes verstrakt en Iris’ adem stokt, hoor ik het niet alleen, maar voel ik het ook en komt hun stress zo ongeveer via mijn huid bij me binnen. Ze weten allebei dat het Lee is buiten en dat ze daar is omdat ik het (metaforische) alarm heb ingedrukt.

‘Nee! Nee! Echt niet!’ verweert de kassière zich.

Hij doet een stap naar voren en komt de kleine wachtruimte binnen waar wij allemaal boven op elkaar zitten en we niet snel genoeg kunnen wegduiken omdat er nergens plaats is om je te verbergen.

‘Is ze met een politiewagen?’ vraagt Grijze Pet aan Rode Pet, die nog steeds plat tegen de muur staat en naar buiten gluurt door een spleetje raam dat niet afgedekt is.

Hij schudt zijn hoofd. ‘Zilverkleurige truck. Gewone kleding.’

‘Wapen?’

Meerdere. Maar Lee haalt die niet tevoorschijn tenzij het moet.
‘Ik zie er geen.’

Grijze Pet wil niks liever dan iemand neerschieten. Ik zie het aan elke lijn van zijn gezicht. Ik ken die blik.

De telefoon blijft rinkelen. Mijn zus is buiten, één muur en wie weet hoe weinig meters van me verwijderd. Lee geeft me altijd een veilig gevoel en ik zou willen dat ze hier was, alsof ik weer een klein kind ben. Net zoals ik wilde dat ze die ene avond bij me was toen alles ontplofte.

Ik moet goed onthouden dat ik ouder ben nu. Bijna een volwassen vrouw, met mijn stoere boots en plukkerige korte haar, en dat alles wat me is aangedaan is veranderd in een litteken van kracht. Hoewel ik een hekel heb aan de uitdrukking: ‘als je er niet dood aan gaat, word je er sterker van’. Dat is gelul. Soms is iets waar je niet dood aan gaat juist erger. En soms is het beter om er dood aan te gaan. Soms word je zo beschadigd door waar je niet dood aan gaat, dat het heel moeilijk is om door te kunnen gaan met wat er van je over is.

Waar ik niet dood aan ben gegaan heeft me niet sterker gemaakt; waar ik niet dood aan ben gegaan heeft me een slachtoffer gemaakt.

Maar ik heb mezelf sterker gemaakt. Ik heb mezelf een overlever gemaakt.

Nou ja, ik en Lee en mijn uiterst geduldige psycholoog.

‘Misschien moet je de telefoon opnemen?’ De stem van de kassière trilt als ze het oppert. ‘De politie – die geeft jullie wat jullie willen. Dat weet ik zeker.’ Haar woorden sterven weg als Grijze Pet zich omdraait en haar aankijkt, zijn geweer draait mee.

‘Hoe heet je?’ vraagt hij.

‘Olivia.’

‘Ik ga dit gewoon even zeggen,’ zegt hij, terwijl hij zich naar voren buigt. ‘Wat ze je hebben geleerd te doen bij een overval? Laat

het los, schat. Ik ken de regels – en het draaiboek van de politie – uit mijn hoofd.’

‘Alsjeblieft,’ jammert ze.

Ik ben er zo zeker van dat hij op haar gaat schieten, dat ik op het punt sta op te springen als de telefoon stopt met overgaan. Het is zo’n abrupte stilte, dat zijn aandacht meteen is verschoven.

Iris’ schouder draait tegen de mijne en Grijsze Pet keert zich met een ruk om – te laat om Rode Pet tegen te houden, die de hoorn heeft opgepakt.

‘Godverdomme, stomme klootz–’ begint hij en dan zegt hij niets meer, maar rent naar de telefoon en rukt de hoorn uit Rode Pets hand.

Een fractie van een seconde aarzelt hij. Ik zie dat hij zijn vingers om de hoorn klemt – alsof hij liever had dat het een keel was – en zijn schouders spannen zich alsof hij de telefoon terug op de balie gaat smijten.

Maar dan verandert hij van gedachten en in plaats van de hoorn neer te gooien, zet hij hem tegen zijn oor.

‘Je hebt twintig seconden.’

Verslag telefoongesprek: Lee Ann O'Malley belt
gijzelnemer #1 (G1)

8 augustus, 09:33 uur

Gi: Je hebt twintig seconden.

O'Malley: Dan kom ik meteen ter zake, ik heb al gezegd wie ik ben. Hoe heet je?

Gi: Mijn naam doet er niet toe. Tien seconden.

O'Malley: Wat wil je?

Gi: Ik heb zeven gijzelaars. Ik wil Theodore Frayn. Breng hem hier. Nu. Of ik ga schieten.

(Verbinding verbroken)